

V zvezek prepisi, kar je zapisano v okvirjih.

Naslov: **KRVOŽILJE**

SESTAVA KRVI:

a.) krvna plazma:

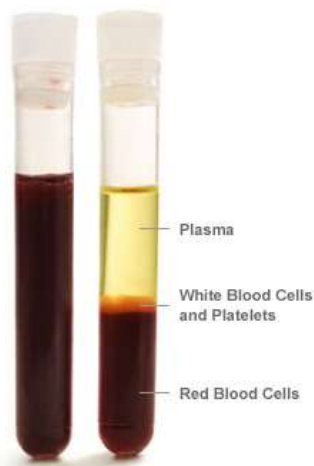
- predstavlja 55 % krvi,
- je tekoči del krvi, sestavljena je iz vode, v kateri so raztopljene beljakovine, encimi, hormoni, soli in druge snovi.

b.) krvne celice:

- predstavljajo 45 % krvi,
- poznamo 3 vrste krvnih celic: rdeče krvničke ali eritrociti, bele krvničke ali levkociti in krvne ploščice ali trombociti.

Razlaga: ko kri teče po žilah so krvne celice in krvna plazma zmešani. Ločitev krvi na tekoči del (krvno plazmo) in krvne celice bi videli, če bi po odvzemu krvi, epruveto s krvjo postavili na stojalo.

Postopoma, bi se kri ločila v dve plasti - zgoraj bi plavala krvna plazma, spodaj bi se v obliki usedline posedle krvne celice. Da se to ne zgodi, v laboratorijih epruvete s krvjo vedno postavijo na posebno napravo, ki kri neprestano meša.

V zvezek nariši tabelo in jo izpolni s pomočjo grdiva, ki ga najdeš tukaj: [KRVNE CELICE](#)

Lahko si pomagaš tudi z učbenikom, in interaktivnim učbenikom.

	CELIČNO JEDRO (DA/NE)	NALOGE
RDEČE KRVNIČKE ali ERITROCITI		
BELE KRVNIČKE ali LEVKOCITI		
KRVNE PLOŠČICE ali TROMBOCITI		

Naloge krvi:

1. prenos kisika iz pljuč do vseh celic po telesu,
2. prenos ogljikovega dioksida od celic v pljuča,
3. prenos hranilnih snovi iz tankega črevesa do vseh celic po telesu,
4. prenos odpadnih snovi,
5. prenos hormonov iz hormonalnih žlez do ciljnih organov,
6. prenos toplote po telesu.

TRANSFUZIJA KRVNI IN KRVNE SKUPINE

- Ločimo 4 krvne skupine: A, B, AB in O.
- Krvne skupine se razlikujejo na osnovi beljakovin, ki se nahajajo na membrani eritrocitov.
- Ločimo 2 vrsti membranskih beljakovin - A in B.
- Krvni skupini krvodajalca in prejemnika krvi se morata ujemati

Razlaga: Ker umetne krvi še ne znamo narediti, je transfuzija krvi za bolnike ob poškodbah ali operacijah nujno potrebna. Kri zbiramo na krvodajalskih akcijah, ki potekajo po celi Sloveniji.

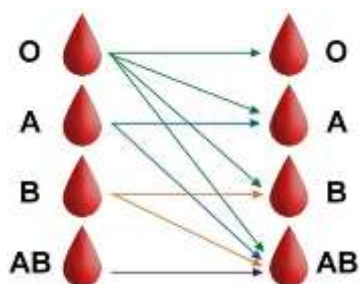
Transfuzija krvi pa je mogoče le, če se krvni skupina darovalca in prejemnika krvi ujemata. Če dobi bolnik kri napačne krvne skupine, se njegovi eritrociti zlepijo in razpadejo.

Na membranah eritrocitov se lahko nahajajo beljakovine A, beljakovine B ali pa beljakovin sploh ni. Če so v membrani prisotne beljakovine A, ima človek krvno skupino A, če so prisotne beljakovine B, ima krvno skupino B. Če so na membranah obojne beljakovine (A in B), ima človek krvno skupino AB. Če na membrani ni ne beljakovin A niti B, ima človek krvno skupino O.

Ljudje s krvno skupino O so univerzalni krvodajalci, saj lahko darujejo kri ljudem s katerokoli krvno skupino (A, B, AB in O), sami pa lahko sprejmejo samo kri s krvno skupino O, saj imajo v krvni plazmi protitelesa proti vsem ostalim krvnim skupinam (proti beljakovinam A in B).

Osebe s krvno skupino A imajo na membranah eritrocitov beljakovine A, v plazmi pa protitelesa proti beljakovinam B. To pomeni, da lahko sprejmejo samo kri krvnih skupin A ali O. Če bi prejeli kri krvnih skupin B ali AB, bi prišlo do zlepljenja eritrocitov. Sami lahko darujejo kri osebam s krvnimi skupinami A in AB.

Na osnovi teh razlag lahko sklepaš kaj se dogaja še v drugih primerih mešanja krvi različnih krvnih skupin. Oglej si kombinacije na spodnji sliki:

DOMAČA NALOGA: v zvezku za aktivno učenje reši naloge: stran 58-59, naloge: 1,2,3